

Ministerie van Financiën
T.a.v. de heer mr. W.B. Hoekstra MBA
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl

Datum	Onderwerp	Referentie	Bijlage(n)
27 februari 2020	Consultatie Algemene Leidraad Wwft en Sw 1977	AB/	1

Doorkiesnummer
020-3010414

Geachte heer Hoekstra,

Eerder hebben wij uw ambtenaren verzocht om enig uitstel met betrekking tot onze reactie op de internetconsultatie van de voorgestelde Algemene Leidraad Wwft en Sw 1977.

De reden hiervoor was afronden en publiceren van [de tweede consultatieversie](#) van de door ons aan onze leden ter beschikking gestelde Richtsnoeren Wwft en onze wens om die versie als uitgangspunt te nemen voor onze respons op de voorgestelde Algemene Leidraad.

In de bijlage vindt u onze vragen en opmerkingen met betrekking tot de Algemene Leidraad.

Wij zijn graag tot nadere toelichting bereid. Voor eventuele vragen naar aanleiding van het bovenstaande kunt u contact opnemen met André Broers, tel. 020 3010 414.

Hoogachtend,
Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Was getekend:

C. Roest RA
Manager Kwaliteit

Bijlage

Nr	Vindplaats	Reactie
1	Hoofdstuk 3.1, tweede alinea, vijfde en vierde volzin voor het eind: 'De risicocategorieën kunnen variëren van laag tot hoog. De instelling dient de indeling in deze categorieën te baseren op objectieve en kenbare indicatoren.'	Volgens ons wijkt het hier gestelde af van de wet. Uit het betreffende artikel 2b lid 2 blijkt in onze optiek niet dat de vaststelling en beoordeling op objectieve criteria dient te geschieden. In de tweede consultatieversie van de Richtsnoeren Wwft volgen wij nauwgezet de bepalingen in hoofdstuk 1.2 van de Wwft.
2	Hoofdstuk 4.3 audit- en compliance functie, tweede alinea, laatste volzin: 'Uit de vierde anti-witwasrichtlijn volgt dat het melden van ongebruikelijke transacties en het verstrekken van de benodigde informatie aan de FIU gebeurt doorgaans door personen die belast zijn met de compliancefunctie. <i>Dit neemt niet weg dat het aanmerken van een transactie als ongebruikelijk, doorgaans de verantwoordelijkheid van de eerstelijns functie is.</i> '	In de wet staat dit anders. Het is de verantwoordelijkheid van de instelling om te beoordelen of een transactie ongebruikelijk is en om te melden. Zorgvuldigheid staat voor ons voorop; zie de tweede consultatieversie van de Richtsnoeren Wwft, paragraaf 6.4.2, onder kopje Zorgvuldigheid. Wij stellen voor de zin als volgt te herschrijven: Dit neemt niet weg dat het signaleren van een transactie als mogelijk ongebruikelijk, doorgaans de verantwoordelijkheid van de eerstelijns functie is.
3	Hoofdstuk 5.2.1 Wie is de cliënt? 'Volgens de Wwft is de cliënt: a) de natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie de Wwft-instelling een zakelijke relatie aangaat of b) de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een transactie door de Wwft-instelling laat uitvoeren (vertegenwoordiging). In de gevallen dat het (meteen) duidelijk is dat de cliënt ten behoeve van een andere persoon handelt, wordt ook die andere persoon als cliënt aangemerkt. Omdat die persoon een cliënt is in de zin van de Wwft, geldt de verplichtingen om naar deze persoon ook cliëntenonderzoek te verrichten. In de gevallen waarin het niet meteen duidelijk is dat de cliënt ten behoeve van een andere persoon handelt, geldt een risicogebaseerde benadering. De instelling dient dan redelijke maatregelen te nemen om te verifiëren of de cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt dan wel ten behoeve van een derde [bijbehorende voetnoot: Art. 3, tweede lid, onderdeel f, Wwft]. De Wwft verplicht verder om, in het geval dat een Wwft-instelling te maken krijgt met een natuurlijk persoon die beweert als vertegenwoordiger van een cliënt op te treden, vast te stellen of deze persoon vertegenwoordigingsbevoegd is [bijbehorende voetnoot: Art. 3, tweede lid, onderdeel e, Wwft]. Een dergelijke situatie doet zich bijvoorbeeld voor indien een rechtspersoon zich indirect laat vertegenwoordigen door een natuurlijk persoon. De rechtspersoon is dan de cliënt van de Wwft-instelling. In deze situatie moet de Wwft-instelling eerst vaststellen dat de natuurlijke persoon daartoe bevoegd is. Als dit het geval is, kan de Wwft-instelling het cliëntenonderzoek naar de rechtspersoon (cliënt) verrichten. De Wwft-instelling kan in voorkomend geval verplicht zijn om de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt te identificeren en zijn identiteit te verifiëren. De instelling is hiertoe verplicht indien daar aanleiding toe bestaat, bijvoorbeeld als er sprake is van een verhoogd risico.'	Wij vragen ons af of de wet hier leidt tot een goede uitleg van het cliëntbegrip. Wij pleiten voor een materieel cliëntbegrip, de cliënt die belang heeft bij de dienstverlening of transactie door de Wwft-instelling. Deze hoeft niet altijd samen te vallen met bijvoorbeeld de contractuele contractpartij en die contractuele contractpartij is daardoor niet bij voorbaat een mede-cliënt; zie de tweede consultatieversie van de Richtsnoeren Wwft, paragraaf 3.1. Wij willen uw vragen bij een volgende wijziging van de Wwft de definitie aan te passen in lijn met onze uitleg.

Nr	Vindplaats	Reactie
4	Hoofdstuk 5.2.4 Moment van cliëntenonderzoek, eerste en tweede alinea: ‘Het cliëntenonderzoek moet zijn afgerond voordat de zakelijke relatie ontstaat en de dienstverlening aanvangt [voetnoot: Art. 4, eerste lid, Wwft]. Oftewel, het is verboden om een zakelijke relatie aan te gaan of een transactie uit te voeren zonder dat er een volledig cliëntenonderzoek heeft plaatsgevonden. Hierop bestaan vier uitzonderingen. De eerste uitzondering is algemeen: i. het cliëntenonderzoek, dat wil zeggen het vaststellen van de identiteit van de cliënt (en eventueel van de UBO van de cliënt) en de verificatie daarvan, mag plaatsvinden tijdens het aangaan van de zakelijke relatie indien dit noodzakelijk is om de dienstverlening niet te verstoren én indien er weinig risico op witwassen of financieren van terrorisme bestaat. Wel vereist de Wwft dat de verificatie van de identiteit zo spoedig mogelijk na het eerste contact van de Wwft-instelling met de cliënt plaatsvindt [voetnoot: Art. 4, tweede lid, Wwft].’ Dit in verband brengen met hoofdstuk 5.2.6 en verwijzingen aldaar naar artikel 5, eerste lid onder b en c, Wwft;	Wij vragen ons af de artikelen 4 en 5 van de wet onderling niet strijdig zijn. Daarmee is de uitleg van de wet mogelijk ook onjuist. Artikel 4 lid 1 wekt ten onrechte de indruk dat het cliëntenonderzoek alleen hoeft te bestaan uit wat staat in de bepalingen van artikel 3, lid 2 onder a en b. Zie de tweede consultatieversie van de Richtsnoeren Wwft, paragraaf 5.4, voorlaatste alinea, dit is de eerste alinea onder kopje ‘Let op!’: ‘De uitzondering op de hoofdregel ziet uitsluitend op de <i>verificatie</i> van de identiteit van de cliënt en van de UBO. Een instelling moet voor de start van de dienstverlening al wel alle andere verplichte onderdelen van het cliëntenonderzoek hebben afgerond (zie paragraaf 5.6 voor een overzicht). Een instelling moet dus al wel het volgende hebben gedaan: • de cliënt identificeren; • de UBO identificeren; • het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vaststellen (zie paragraaf 4.8.3); • de vertegenwoordiger van de cliënt identificeren, zijn identiteit verifiëren en vaststellen of de vertegenwoordiger tot vertegenwoordiging bevoegd is (zie paragraaf 5.8.5); • redelijke maatregelen nemen om te verifiëren of de cliënt ten behoeve van zichzelf optreedt dan wel ten behoeve van een ander. [...]
5	Hoofdstuk 5.2.7 Actueel houden gegevens cliëntenonderzoek ‘Hoe hoger het risico dat een cliënt met zich brengt, hoe vaker de gegevens van het cliëntenonderzoek geactualiseerd dienen te worden.’	Wij begrijpen de wet op dit punt anders. De cliëntgegevens in hoofdstuk 5.2.6 van de leidraad hoeven niet noodzakelijk veel te wijzigen; de risicobepoordeling zal aangrijpen op monitoring. Zie de tweede consultatieversie van de Richtsnoeren Wwft, paragraaf 5.13, opsomming, derde punt: • ‘Een instelling neemt redelijke maatregelen om de gegevens actueel te houden die ze verzameld heeft in het kader van cliëntenonderzoek volgens de Wwft.’ In de bijbehorende voetnoot staan verwijzingen naar onder meer artikel 3 lid 11, Wwft (Een instelling neemt redelijke maatregelen om ervoor te zorgen dat de gegevens die ingevolge het tweede tot en met vierde lid zijn verzameld over daar bedoelde personen, actueel gehouden worden); in de bepalingen over verscherpt cliëntenonderzoek in artikel 8, lid 11 Wwft staan alleen verwijzingen naar bepalingen over PEP, correspondent-relatie e.d.
6	Hoofdstuk 5.4.2, laatste alinea, vierde volzin: ‘Het moet dan wel gaan om een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming van een financiële onderneming die in een lidstaat gevestigd is én het bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming moet volledig voldoen aan de voor de groep geldende gedragslijnen en procedures.’	Wij leggen de wet op dit punt anders uit. Deze bepaling geldt naar onze mening voor elke cliënt, niet alleen de categorie financiële onderneming. Zie de tweede consultatieversie van de Richtsnoeren Wwft, paragraaf 5.10.4 Cliënten in hoog risicolanden, onder kopje ‘Uitzondering’: • ‘Er geldt een uitzondering voor de volgende situatie. De cliënt is een bijkantoor of meerderheidsdochteronderneming van een andere instelling. De cliënt zit in een hoog risicoland. Die andere instelling is gevestigd in een EU-lidstaat. In deze uitzonderingssituatie

Nr	Vindplaats	Reactie
		hoeft een instelling niet automatisch verscherpt cliëntenonderzoek te doen. Wanneer de cliënt op het niveau van de groep vastgestelde gedragslijnen en procedures naleeft, stemt een instelling het cliëntenonderzoek daarop af. De instelling bepaalt dus zelf wat voor soort cliëntenonderzoek nodig is.'
7	Hoofdstuk 6.3 Vastlegging gegevens melding, tweede alinea eerste regel: 'De bedoeling is dat Wwft-instellingen deze gegevens bewaren gedurende vijf jaar [...]'	Naar onze mening staat dit anders in de wet. Wij stellen voor deze volzin anders te starten: Wwft-instellingen moeten deze gegevens bewaren gedurende vijf jaar [...] Zie de tweede consultatieversie van de Richtsnoeren Wwft, paragraaf 6.7.1, passage Wat vastleggen en bewaartermijnen: 'Wat vastleggen en bewaartermijnen Een instelling die een melding heeft gedaan moet de volgende gegevens vastleggen en bewaren: • Alle gegevens die noodzakelijk zijn om de transactie te kunnen reconstrueren. Een instelling bewaart deze gegevens gedurende vijf jaren na de melding.' Zie artikel 34 met artikel 16 lid 2, Wwft;
8	Hoofdstuk 8.1, algemeen (bij hoofdstuk 8 gegevensbescherming), laatste volzin: 'Daarbij gaat het onder meer om de informatie die met betrekking tot een respondentinstelling wordt verzameld en om de redelijke maatregelen die worden genomen om inzicht te verwerven in de herkomst van het vermogen van een PEP.'	Wij menen dat dit af wijkt af van de wet. De bepaling volgens de huidige wet staat bijvoorbeeld in de tweede consultatieversie van de Richtsnoeren Wwft, paragraaf 5.10.6.2 'Extra eis: extra maatregelen bij een PEP', tweede punt van opsomming: 'Passende maatregelen nemen om vast te stellen wat de herkomst is van het vermogen en van de middelen die gebruikt worden bij deze zakelijke relatie of transactie. Passende maatregelen kunnen bestaan uit een opgave door de cliënt van de herkomst van het vermogen (als de cliënt een natuurlijk persoon is die zelf de PEP is), onderbouwd met documentatie. Voor een UBO die PEP blijkt te zijn zal de instelling informatie op het internet kunnen gebruiken, mits uit betrouwbare bron. De cliënt/rechtspersoon zal immers niet altijd over de informatie beschikken.' Overigens vragen wij ons af of deze PEP-passage op de juiste plaats staat in een hoofdstuk over gegevensbescherming.
9	Hoofdstuk 5.2.5, p. 18, eerste alinea, onderdeel v van opsomming.	Bij de uitleg van het cliëntenonderzoek ontbreekt uitleg over monitoring. Alleen een verwijzing naar transactiemonitoring (zie hoofdstuk 5.4.3 van de leidraad) maar dit is alleen relevant bij de daar genoemde situatie van complexe en ongebruikelijk grote transacties en ongebruikelijke transactiepatronen bij verscherpt cliëntenonderzoek.

Overige opmerkingen van redactionele aard

Algemeen:

- Onderlinge verwijzingen (naar hoofdstukken of paragrafen?) nakijken in definitieve versie.
- Redactioneel: grammaticaal niet-lopende volzinnen (anakoloeten), voltooid deelwoorden, enkel- en meervoud, contaminaties, andere typo's, eenduidig gebruik eigennamen (bijvoorbeeld FIU-Nederland; in hoofdstuk 2.1 eerste en tweede alinea afwisselend standaarden en aanbevelingen van de FATF), volledigheid van inhoudsopgave, enz.